

Forslag til Rådets afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik for år 2000

(2000/C 150 E/05)

(EØS-relevant tekst)

KOM(1999) 712 endelig udg. — 1999/0277(CNS)

(Forelagt af Kommissionen den 13. januar 2000)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 128, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget,

under henvisning til fælles udtalelse fra Beskæftigelses- og Arbejdsmarkedsudvalget og Udvalget for Økonomisk Politik,

i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Helsingfors den 10. og 11. december 1999, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Luxembourg-processen, der er baseret på gennemførelsen af den koordinerede europæiske beskæftigelsesstrategi, blev iværksat ved Det Europæiske Råds ekstraordinære møde om beskæftigelse den 20.-21. november 1997. Ved Rådets resolution af 15. december 1997 om retningslinjerne for beskæftigelsen i 1998⁽¹⁾, som Det Europæiske Råd udtrykkelig tilsluttede sig på ovennævnte møde, blev der iværksat en meget synlig proces, der er præget af et stærkt politisk engagement og bred enighed blandt de berørte parter.
- (2) Rådets resolution af 22. februar 1999 om retningslinjerne for beskæftigelsen i 1999⁽²⁾ har ført til en konsolidering af Luxembourg-processen, idet den har medført betydelige fremskridt med hensyn til opfyldelse af retningslinjerne.
- (3) Der bør tages hensyn til bidraget fra arbejdsmarkedets parter inden for Det Stående Udvalg for Beskæftigelse, som led i den sociale dialog og som følge af de kontakter, der er blevet knyttet til trojkanen af stats- og regeringschefer og Kommissionen.
- (4) Rådet vedtog den 29. november 1999 henstillingen om gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik.
- (5) Den fælles rapport om beskæftigelsen 1999, der er udarbejdet af Rådet og Kommissionen i fællesskab, beskriver beskæftigelsessituationen i Fællesskabet, og gennemgår medlemsstaternes indsats for at gennemføre deres

beskæftigelsespolitik i overensstemmelse med retningslinjerne for beskæftigelsen i 1999.

- (6) Det Europæiske Råd tog på mødet i Köln den 3. og 4. juni 1999 initiativ til en europæisk beskæftigelsespagt, som indebærer en vidtrækkende overordnet strategi for beskæftigelsespolitik, derved at de makroøkonomiske, de strukturerede og de arbejdsmarkedsmæssige politikker afstemmes efter hinanden.
- (7) I Kommissionens forslag til retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik for år 2000⁽³⁾ anerkendes behovet for, at de beskæftigelsespolitiske rammer konsolideres, og der indføres nogle få ændringer, der yderligere skal forbedre retningslinjernes målrettethed og rækkevidde.
- (8) Behovet for forebyggende og aktive foranstaltninger bør medføre en reel integrering af deltagerne på arbejdsmarkedet, og ikke blot en midlertidig, subsidieret beskæftigelse.
- (9) Der er behov for, at IT-kvalifikationerne udbygges, samt for at skolerne udstyres med edb-udstyr og internetadgang.
- (10) Den rolle, arbejdsmarkedets parter, de regionale og lokale myndigheder samt andre partnere på regionalt og lokalt plan spiller ved gennemførelsen af retningslinjerne, bør i højere grad anerkendes.
- (11) De offentlige arbejdsformidlingskontorer bør spille en vigtig rolle i forbindelse med forebyggelse og aktivering, og når det gælder om dels at identificere, hvilke lokale muligheder for beskæftigelse der findes, dels at få de lokale arbejdsmarkeder til at fungere bedre.
- (12) Der kan være forskelle med hensyn til iværksættelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen afhængigt af retningslinjernes art, de parter, som de henvender sig til, samt de forskellige forhold i medlemsstaterne.
- (13) Det er nødvendigt, at medlemsstaterne i forbindelse med gennemførelsen af retningslinjerne i overensstemmelse med nærhedsprincippet tager regionale forhold i betragtning, samtidig med at de fuldt ud opfylder de nationale mål og kravet om ligebehandling af borgerne.

⁽¹⁾ EFT C 30 af 28.1.1998, s. 1.

⁽²⁾ EFT C 69 af 12.3.1999, s. 2.

⁽³⁾ KOM(1999) 441 endelig udg.

- (14) Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag ⁽¹⁾, som ændret ved direktiv 1999/85/EF ⁽²⁾ giver mulighed for på forsøgsmæssig basis at anvende en nedsat moms på arbejdskraftintensive tjenesteydelser. Disse bestemmelser bør følges op for at undersøge bl.a. hvilke jobskabende virkninger nationale initiativer kan have.
- (15) I forbindelse med gennemførelsen af retningslinjer for beskæftigelsen skal der tages hensyn til problemet, som sort arbejde udgør.
- (16) Der er behov for yderligere udvikling af indikatorer, ved at der fastlægges nationale mål og der tages hensyn til god praksis i medlemsstaterne, og der bør ske en forbedring af de kvantitative og kvalitative indikatorer og dataindsamlingsystemer med henblik på konsekvensanalyser.
- (17) Der er behov for en midtvejsrevision i år 2000 i retningslinjer for beskæftigelsen år 2000, således at de kan blive yderligere samordnet og konsolideret inden for de eksisterende fire søjler.
- (18) Præcise nationale rapporter ledsaget af indikatorer er en afgørende forudsætning for, at de øvrige medlemsstater og Kommissionen sammen kan vurdere de enkelte medlemsstaters fremskridt med hensyn til gennemførelsen af retningslinjerne.
- (19) Der bør i den nye programmeringsperiode fokuseres på Den Europæiske Socialfonds bidrag til den europæiske beskæftigelsesstrategi.
- (20) På sit møde i Amsterdam den 16.-17. juni 1997 lagde Det Europæiske Råd vægt på bæredygtig udvikling og integration af miljøaspekter i andre EF-politikker, og medlemsstaterne bør derfor opfordres til, at føre denne integration ud i livet i deres nationale beskæftigelsesstrategier, ved at fremme jobskabelse på miljøområdet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Retningslinjer for beskæftigelsen for år 2000

Retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik, der er knyttet som bilag til denne beslutning vedtages.

Artikel 2

Rapporter om de nationale handlingsplaner

Hver medlemsstat tilsender senest 1. maj 2000 Rådet og Kommissionen en gennemførelsesrapport med en kort redegø-

⁽¹⁾ EFT L 145 af 13.6.1977, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 277 af 28.10.1999, s. 34.

relse for de vigtigste tiltag med henblik på at gennemføre de nationale handlingsplaner for 1999, med de vigtigste resultater og med en beskrivelse af de tilpasninger af den nationale handlingsplan, der er foretaget for at tage hensyn til de ændringer, der er indført med 2000-retningslinjerne.

Rapporterne skal endvidere indeholde en beskrivelse af, hvordan der er taget hensyn til Rådets henstilling fra 1999 om gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik.

Artikel 3

Indikatorer

Kommissionen og medlemsstaterne opfordres til at fortsætte og intensivere arbejdet med indikatorer og dataindsamlings-systemer med henblik på at udvide og præcisere målene på EF-plan og på nationalt plan. God praksis i medlemsstaterne bør også tages i betragtning.

Artikel 4

Fælles rapport om beskæftigelsen

Rådet noterer sig, at Kommissionen på grundlag af sin evaluering af medlemsstaternes gennemførelsesrapporter i anden halvdel af september 2000 vil forelægge forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen, en eventuel henstilling med henblik på Rådets henstillinger til medlemsstaterne om gennemførelsen af deres beskæftigelsespolitik og retningslinjer for beskæftigelsen for år 2001.

Når Rådet har modtaget Beskæftigelsesudvalgets udtalelse, vil det på grundlag af medlemsstaternes gennemførelsesrapporter analysere gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik set i forhold til retningslinjerne. På grundlag af resultaterne af analysen forelægger Rådet og Kommissionen på basis af Kommissionens forslag, jf. stk. 1, en fælles årsrapport for Det Europæiske Råd i december 2000 med henblik på en drøftelse af beskæftigelsessituationen inden for EF og en vedtagelse af konklusioner herom.

Artikel 5

Retningslinjer for beskæftigelsen for år 2001

Den fælles rapport om beskæftigelsen samt konklusionerne fra Det Europæiske Råd udgør grundlaget for retningslinjerne for beskæftigelsen for år 2001.

Artikel 6

Beskæftigelsespagt

Det skal sikres, at der er overensstemmelse og synergi mellem retningslinjerne for beskæftigelsen og de overordnede retningslinjer for den økonomiske politik som led i den europæiske beskæftigelsespagt.

Artikel 7

Arbejdsmarkedets parter og regionale myndigheder

Arbejdsmarkedets parter på alle niveauer samt de regionale og lokale myndigheder opfordres til at engagere sig i alle faser af denne strategi og til inden for deres ansvarsområde at bidrage til gennemførelsen af disse retningslinjer med henblik på at

fremme et højt beskæftigelsesniveau. Dette bidrag vil blive evalueret regelmæssigt.

Artikel 8

Adressater

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

BILAG

RETNINGSLINJERNE FOR BESKÆFTIGELSEN I ÅR 2000**I. Forbedring af evnen til integration på arbejdsmarkedet**— *En indsats over for ungdomsarbejdsløsheden og forebyggelse af langtidsledighed*

For at bremse udviklingen i ungdomsarbejdsløsheden og langtidsledigheden skal medlemsstaterne forstærke indsatsen for at udvikle forebyggende strategier, der skal fokusere på de lediges evne til at blive integreret på arbejdsmarkedet på grundlag af en tidlig identifikation af individuelle behov; inden for en frist fastsat af medlemsstaterne på maks. 3 år, som dog kan være længere i de medlemsstater, hvor arbejdsløsheden er særlig høj, sørger de for:

- at tilbyde alle unge en ny start i form af uddannelse, omskoling, jobtræning, arbejde eller andre foranstaltninger, der kan fremme deres integration på arbejdsmarkedet, før de har været ledige i seks måneder, med henblik på at sikre de unge en effektiv integration på arbejdsmarkedet
- også at tilbyde voksne ledige en ny start, før de har været ledige i tolv måneder, ved at anvende et af ovennævnte midler eller mere generelt ved at give en individuel erhvervsvejledning med henblik på at sikre disse personer en effektiv tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Disse former for forebyggelse og integration bør kombineres med foranstaltninger, der skal sikre langtidslediges tilbagevenden til arbejdsmarkedet. I denne forbindelse bør medlemsstaterne fortsætte moderniseringen af deres offentlige arbejdsformidlingskontorer, således at de så effektivt som muligt kan anvende forebyggelses- og aktiveringsstrategien.

— *Skift fra passive til aktive foranstaltninger*

Understøttelses-, beskatnings- og uddannelsessystemerne bør - hvor det viser sig nødvendigt - gennemgås og tilpasses med henblik på aktivt at fremme de lediges evne til at blive integreret på arbejdsmarkedet. Desuden bør disse systemer have en positiv indflydelse på en tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Medlemsstaterne:

- bestræber sig på væsentligt at forøge antallet af personer, som deltager i aktive foranstaltninger, der kan gøre deres integration på arbejdsmarkedet lettere med henblik på at sikre disse personer en effektiv tilbagevenden til arbejdsmarkedet; med henblik på at øge andelen af ledige, der får tilbud om uddannelse eller andre tilsvarende foranstaltninger, sætter de sig endvidere på grundlag af deres udgangssituation det mål gradvis at nærme sig gennemsnittet i de tre medlemsstater, som er nået længst på dette område, dog mindst 20 %
- bør revidere og om nødvendigt omlægge deres understøttelses- og beskatningssystemer, således at disse fokuserer på tiltag,
 - for at tilskynde arbejdsløse eller inaktive personer til at søge arbejde og gå i gang med foranstaltninger, der skal forbedre deres egnethed til at blive integreret på arbejdsmarkedet, og tilskynde arbejdsgivere til at skabe nye arbejdspladser
 - desuden er det vigtigt at være med til at udvikle en politik, som skal fremme en aktiv alderdom, og som indeholder egnede foranstaltninger til, hvordan man kan opretholde arbejdsevnen og sikre sig livslang uddannelse og andre fleksible arbejdsordninger, således at ældre arbejdstagere også kan forblive og deltage aktivt i arbejdslivet.

— *Tilskyndelse til oprettelse af partnerskaber*

En indsats alene fra medlemsstaternes side er ikke nok til at nå de ønskede resultater med hensyn til integration. Derfor:

— opfordres arbejdsmarkedets parter indtrængende til på deres forskellige ansvars- og indsatsniveauer hurtigt at indgå aftaler med henblik på at øge mulighederne for uddannelse, jobtræning, praktikophold eller andre foranstaltninger, der kan fremme unge og voksne arbejdsløses evne til integration og indtræden på arbejdsmarkedet

— skal medlemsstaterne sammen med arbejdsmarkedets parter — for at styrke udviklingen af en kvalificeret og fleksibel arbejdsstyrke — bestræbe sig på at udvikle muligheder for livslang uddannelse, især inden for informations- og kommunikationsteknologi, og fastsætte et mål — under behørig hensyntagen til nationale forhold — for det årlige antal personer, der omfattes af sådanne foranstaltninger. Det er særlig vigtigt, at ældre arbejdstagere let kan deltage.

— *En lettere overgang fra skole til arbejdsliv*

Beskæftigelsesperspektiverne er dårlige for de unge, der forlader skolesystemet uden at have erhvervet de færdigheder, der er nødvendige for at komme ind på arbejdsmarkedet. Medlemsstaterne må derfor:

— forbedre kvaliteten af deres skolesystem, således at de i væsentlig grad kan nedbringe antallet af unge, der forlader skolesystemet for tidligt; der skal også vises særlige hensyn til unge med indlæringsvanskeligheder

— sørge for at bibringe de unge en større evne til at tilpasse sig de teknologiske og økonomiske forandringer og udruste dem med kvalifikationer, der svarer til arbejdsmarkedets behov. Medlemsstaterne skal lægge særlig vægt på udvikling og modernisering af deres lærlingeuddannelser og erhvervsuddannelsessystemer, i givet fald i samarbejde med arbejdsmarkedets partnere, udvikling af relevant uddannelse i computerkendskab og -færdigheder for elever og lærere, installation af computerudstyr på skoler og lettere adgang til Internettet for elever senest ved udgangen af år 2002.

— *Fremme af et arbejdsmarked, der er åbent for alle*

Mange grupper og enkeltpersoner har særlige problemer med at erhverve relevante kvalifikationer og få adgang til og forblive på arbejdsmarkedet. Der er behov for en sammenhængende politik, som skal gøre det lettere for sådanne grupper og enkeltpersoner at blive integreret på arbejdsmarkedet, og som bekæmper forskelsbehandling. Medlemsstaterne bør:

— tage særligt hensyn til behovene hos handicappede personer, etniske minoriteter og andre ugunstigt stillede grupper og enkeltpersoner og udforme relevante former for forebyggende og aktiv politik med henblik på at fremme deres integration på arbejdsmarkedet.

II. **Udvikling af en iværksætterkultur**

— *Start og drift af egen virksomhed*

Det er afgørende for jobskabelsen og for muligheden for at udvide uddannelsesstilbuddet til unge, at der etableres nye virksomheder, og at små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er i vækst. Denne proces bør fremmes af medlemsstaterne ved at gøre iværksættertanken mere markant i hele samfundet og i undervisningsforløbet, ved at indføre en klar, varig og pålidelig lovgivning og ved at forbedre vilkårene for udvikling af og adgang til markederne for risikovillig kapital. Medlemsstaterne bør endvidere lette og forenkle de administrations- og skattebyrder, der hviler på SMV'erne. Disse politikker vil bidrage til at støtte medlemsstaternes bestræbelser på at begrænse sort arbejde. Medlemsstaterne bør med henblik herpå:

— især bestræbe sig på at foretage en betydelig nedsættelse af virksomhedernes og specielt SMV'ernes indirekte omkostninger og administrative byrder, navnlig i forbindelse med virksomhedsoprettelse og ansættelse af yderligere arbejdstagere

— tilskynde til udvikling af selvstændig virksomhed ved at gennemgå og reducere eventuelt eksisterende hindringer - navnlig inden for skattesystemet og de sociale sikringsystemer - for at blive selvstændig og starte små virksomheder, og ved at fremme uddannelse og målrettet assistance til iværksættere og personer, der ønsker at blive iværksættere.

— *Jobskabelsesmulighederne bør udnyttes*

Hvis Den Europæiske Union skal have held til at løse beskæftigelsesproblemet, skal alle potentielle kilder til beskæftigelse samt ny teknologi og innovationer udnyttes effektivt. Medlemsstaterne bør med henblik herpå:

- fremme foranstaltninger for fuldt ud at udnytte de muligheder, som jobskabelse giver både på lokalt plan og i den tredje sektor og navnlig i forbindelse med nye aktiviteter rettet mod behov, som markedet endnu ikke kan tilfredsstille, og samtidig indkredse og reducere de hindringer, som bremser disse muligheder; i den forbindelse skal man blive bedre til at erkende og fremme den særlige rolle og det ansvar, som lokale og regionale myndigheder, andre lokale og regionale parter såvel som arbejdsmarkedets parter har; hertil kommer, at man i fuldt omfang bør udnytte den rolle, som de offentlige arbejdsformidlingskontorer spiller, når der er tale om dels at identificere, hvilke lokale muligheder for beskæftigelse der findes, dels at forbedre de lokale arbejdsmarkeder
- etablere rammebetingelser for at opnå fuld udnyttelse af servicesektorens og den industrirelaterede sektors beskæftigelsesmuligheder, bl.a. ved at udnytte informationssamfundets og den miljørelaterede sektors beskæftigelsesmuligheder for at skabe flere og bedre arbejdspladser.
- *Skatte- og afgiftsreglerne skal være mere beskæftigelsesvenlige*

og den langvarige tendens til højere skatter og obligatoriske bidrag i forbindelse med arbejde (der er steget fra 35 % i 1980 til over 42 % i 1995) skal vendes. Medlemsstaterne bør:

- afhængigt af deres behov og under hensyntagen til det nuværende niveau sætte sig som mål gradvis at nedbringe det samlede skatte- og afgiftstryk samt, hvor det er hensigtsmæssigt, gradvis at nedbringe skatte- trykket på arbejde og de indirekte lønomkostninger — navnlig for den relativt dårligt kvalificerede og lavest aflønnede arbejdskraft — uden at bringe budgetkonsolideringen og den økonomiske balance i de sociale sikringsordninger i fare; de skal eventuelt undersøge, om det vil være hensigtsmæssigt at indføre en afgift på energi eller på forurenende emissioner eller at træffe andre fiskale foranstaltninger

III. Fremme af virksomhedernes og de ansattes tilpasningsevne

— *Arbejdets tilrettelæggelse bør moderniseres*

For at fremme en modernisering af arbejdets tilrettelæggelse og af de forskellige former for arbejde bør der etableres et fast partnerskab på alle relevante niveauer (EU-, medlemsstats-, sektor- og virksomhedsplan).

- Arbejdsmarkedets parter opfordres til på alle relevante niveauer at forhandle og gennemføre aftaler til modernisering af arbejdets tilrettelæggelse, herunder også muligheden for smidige arbejdsformer, for at gøre virksomhederne produktive og konkurrencedygtige, samtidig med at man opnår den nødvendige ligevægt mellem fleksibilitet og sikkerhed. De emner, der skal behandles, kan f.eks. omfatte uddannelse og omskoling, indførelse af ny teknologi, nye former for arbejde og arbejdstid, f.eks. arbejdstid på årsbasis, arbejdstidsnedsættelse, nedbringelse af overarbejde, større udbredelse af deltidsarbejde, adgang til uddannelse og orlovsordninger.
- Hver medlemsstat skal for sit eget vedkommende undersøge, om dens lovgivning skal omfatte mere fleksible former for arbejdskontrakter for at tage hensyn til de stadig mere forskelligartede former for beskæftigelse. Personer med sådanne kontrakter bør samtidig have en tilstrækkelig sikkerhed og bedre ansættelsesvilkår, som er forenelige med virksomhedernes behov.

— *Virksomhedernes omstillingsevne bør støttes*

For at øge kvalifikationsniveauet i virksomhederne bør medlemsstaterne:

- atter gennemgå og om nødvendigt fjerne eventuelle hindringer — især skattemæssige — for investeringer i menneskelige ressourcer og om nødvendigt indføre skattemæssige eller andre incitamenter til en forøget uddannelsesindsats inden for virksomhederne; de bør desuden undersøge nye bestemmelser og tage de eksisterende bestemmelser op til revision for at kontrollere, om de bidrager til dels at reducere hindringerne for beskæftigelse, dels at øge arbejdsmarkedets evne til at tilpasse sig strukturændringer i økonomien.

IV. Ligestillingspolitikken bør styrkes

— *Integration af kønsaspektet i alle politikker og aktioner*

Kvinder har stadig særlige problemer med at få adgang til beskæftigelsesmarkedet, advancementsmuligheder, indtjening og til muligheden for at forene arbejdsliv og familieliv. Det er derfor bl.a. vigtigt:

- at sikre, at der findes aktive arbejdsmarkedspolitikker for kvinder i forhold til deres del af ledigheden
 - at begrænse initiativhæmmende forhold som følge af skatte- og understøttelsessystemerne, uanset hvor disse konstateres, da de har en negativ indvirkning på tilførslen af den kvindelige arbejdskraft
 - at være særlig opmærksom på forhindringer for kvinder, der ønsker at starte en ny virksomhed eller blive selvstændige
 - at sørge for, at kvinder kan benytte sig af fleksible måder at tilrettelægge arbejdet på frivillig basis. Derfor bør medlemsstaterne:
 - vedtage en metode, der skal sikre, at kønsaspektet bliver integreret i indsatsen for at gennemføre retningslinjerne for alle fire søjler. Medlemsstaterne bør udforme passende dataindsamlingsystemer og -procedurer for på en hensigtsmæssig måde at kunne evaluere udviklingen i den forbindelse.
 - *Forskelsbehandlingen mellem mænd og kvinder bør bekæmpes*

Medlemsstaternes og arbejdsmarkedets målsætning om at fremme ligestillingen bør resultere i en øget beskæftigelsesfrekvens for kvinder. De bør ligeledes være opmærksomme på den skæve fordeling i visse aktivitetssektorer og erhverv af kvinder og mænd og på nødvendigheden af en forbedring af kvindernes karrieremuligheder. Medlemsstaterne bør:

 - bestræbe sig på at reducere forskellene i mænds og kvinders arbejdsløshed ved aktivt at støtte en øget beskæftigelse af kvinder og sørge for, at der er lige repræsentation af kvinder og mænd i alle aktivitetssektorer og erhverv. De bør tage initiativ til positive skridt for at fremme lige løn for lige arbejde og for at begrænse lønforskelle mellem kvinder og mænd. For at begrænse forskelsbehandlingen bør medlemsstaterne også overveje en øget brug af foranstaltninger til at sikre kvinders advancementsmuligheder.
 - *Det bør være muligt at kombinere arbejde og familie*

Politikkerne vedrørende orlov, forældreorlov og deltidsarbejde samt fleksible arbejdstidsordninger, der er i både arbejdsgivernes og -tagernes interesse, er af særlig stor betydning for både kvinder og mænd. Gennemførelsen af de forskellige direktiver og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på dette område bør fremskyndes og regelmæssigt følges op. Der bør være tilstrækkeligt med gode pasningsmuligheder for børn og andre med pasningsbehov, så både kvinder og mænd får bedre muligheder for at komme ind på og blive på arbejdsmarkedet. I den forbindelse er en ligelig fordeling af familieansvaret altafgørende. Medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter bør med henblik på at styrke de lige muligheder:

 - udforme, gennemføre og fremme en familievenlig politik, herunder adgang til gode pasningsordninger til rimelige priser for børn og andre med pasningsbehov samt diverse orlovsordninger, f.eks. forældreorlov.
 - *Det bør blive lettere at vende tilbage til arbejdsmarkedet*

De personer, der vender tilbage til arbejdsmarkedet efter en fraværsperiode, har måske forældede kvalifikationer og har vanskeligt ved at få adgang til uddannelse. Medlemsstaterne bør:

 - være særlig opmærksomme på kvinder og mænd, der igen ønsker at tage lønnet beskæftigelse efter et fravær, og med henblik herpå undersøge, hvordan man gradvis kan rydde hindringer for en tilbagevenden til arbejdsmarkedet af vejen.
-